

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นการวิจัยเชิงประเมิน (Evaluation Research) ผู้วิจัยสรุปผลและนำเสนอต่อไปนี้

สรุปผล

จากการศึกษาเพื่อประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผลการประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 โดยภาพรวมพบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้ประสานงาน ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษา มีความคิดเห็นว่า หลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ผลการประเมินด้านบริบทในภาพรวม พบว่า ด้านบริบทมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านวัตถุประสงค์ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านโครงสร้างของหลักสูตร

ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าในภาพรวมพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ หน่วยงานผู้ให้บริการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านห้องเรียน/สถานที่เรียน

ผลการประเมินด้านกระบวนการ ในภาพรวม พบว่าด้านการบริหารงานของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ การประเมินผลการเรียน โดยหน่วยข้อสอบกลาง สำนักส่งเสริมวิชาการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การกำหนดให้นักศึกษาได้เรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีสุดท้ายของแต่ละสาขาวิชา

ผลการประเมินด้านผลผลิตในภาพรวมพบว่า ผลการเรียนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มีผลการเรียนอยู่ในระดับ

ดีพอใช้ (ระดับคะแนน C+) และเมื่อพิจารณาเป็นปีการศึกษาที่เข้าศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2553 และปีการศึกษา 2554 สามารถสอบผ่านในกลุ่มวิชาภาษามากกว่ากลุ่มวิชาอื่นๆ

ผลการประเมินด้านผลกระทบ ในภาพรวมพบว่า มีผลกระทบจากการใช้หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 อยู่ในระดับมาก โดยผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาให้ความคิดเห็นในภาพรวมว่า ผลกระทบจากการใช้หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จะทำให้ผู้เรียนจะมีทักษะด้านการสื่อสารมากกว่าทักษะด้านอื่นๆ

ผลการประเมินด้านประสิทธิผลในการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนดไว้ ทั้ง 5 ด้านของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 ภาพรวมพบว่า สามารถพัฒนานักศึกษา ให้มีคุณลักษณะทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับนักศึกษามากที่สุด ได้แก่ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และคุณลักษณะที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาน้อยที่สุดคือ ด้านทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร

ผลการประเมินด้านความยั่งยืนของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 ในภาพรวมพบว่า ด้านความยั่งยืนของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ องค์ความรู้ที่ถ่ายทอด ไปยังนักศึกษาจะสามารถทำให้นักศึกษา ได้มีความรู้ที่หลากหลาย สามารถบูรณาการความรู้ที่ได้รับจากไปพัฒนาต่อยอดเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ ร่วมกับความรู้ทางวิชาชีพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการประเมินด้านการถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 ในภาพรวมพบว่า นักศึกษาสามารถถ่ายโยงความรู้ของตนเองอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาสามารถให้คำปรึกษาแก่เพื่อนร่วมห้อง/ชุมชน ได้มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด

2. ผลการศึกษาปัญหา ของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผลจากการประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 พบว่ามีปัญหา และข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ด้านบริบท พบว่า ด้านโครงสร้างหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 ในส่วนของจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้เลือกเรียนจากกลุ่มวิชาใดกลุ่มวิชาหนึ่งจำนวน 3 หน่วยกิต มีจำนวนน้อยเกินไป

ด้านเนื้อหารายวิชา ในกลุ่มวิชาภาษา มีจำนวนรายวิชาที่กำหนดให้เรียนน้อยเกินไป ไม่หลากหลาย และบางรายวิชามีเนื้อหาวิชาที่ซ้ำซ้อนกัน

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า อุอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา พัฒมประจำห้องเรียนมีความชำรุด บางห้องเรียนไม่พร้อมใช้งาน จำนวนเก้าอี้มีจำนวนไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา และตำราและเอกสารประกอบการสอน บางรายวิชามีจำนวนมากว่าหนึ่งชุด

2.3 ด้านกระบวนการพบว่า ด้านการบริหารงานในแต่ละรายวิชาโดยผ่านผู้ประสานงานยังขาดการประสานงานกับผู้สอน ผู้สอนสังกัดสาขาวิชาไม่ได้สังกัดหน่วยงานส่วนกลางที่รับผิดชอบดูแลบริหารจัดการหลักสูตร ขาดคู่มือเกี่ยวกับหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และขาดคู่มือการประมวลผลการเรียน การส่งผลการเรียน และแบบฟอร์มเอกสารสำหรับนักศึกษายื่นคำร้องของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีความซ้ำซ้อน

2.4 ด้านผลกระทบ พบว่า ขาดการสนับสนุนในการเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

2.5 ด้านประสิทธิผล พบว่า จัดการเรียนการสอนในบางรายวิชาขาดการฝึกปฏิบัติ ทำให้นักศึกษามองไม่เห็นภาพเนื้อหาวิชาที่ชัดเจน และสื่อเทคโนโลยียังมีค่อนข้างจำกัด มีจำนวนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา

2.6 ด้านความยั่งยืน พบว่า ยังขาดการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคมปัจจุบัน

2.7 ด้านการถ่ายโยงความรู้ พบว่า นักศึกษายังขาดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นหรือชุมชนอื่น

อภิปรายผล

การประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครราชสีมาครั้งนี้ ได้ใช้วิธีการประเมินของแดเนียล แอล.สตัฟเฟิลบีม (Danial L.Stufflebeam) ในรูปแบบการประเมินแบบ CIPPIEST ซึ่งได้ประเมินหลักสูตรใน 8 ด้าน ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และด้านการถ่ายโยงความรู้ สำหรับผลจากการประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ ผู้รับผิดชอบ ผู้ประสานงาน ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา และนักศึกษา มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ผลการประเมินหลักสูตรดังกล่าว โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเหตุที่ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เนื่องเพราะมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้ให้ความสำคัญกับหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ว่าเป็นหลักสูตรหนึ่งที่มีความสำคัญยิ่งต่อการเสริมสร้างและพัฒนาให้นักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจได้ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้สอน ที่เห็นหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้สอนเป็นกลุ่มที่ใช้หลักสูตรนี้มากกว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นๆ และเห็นว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพ สามารถส่งผลให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถในการพัฒนาตนเองให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ที่ว่า “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรอบรู้ อย่างกว้างขวาง มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจ ธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่นและสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้ สามารถคิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารความหมายได้ดี มีคุณธรรม ตระหนักในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมทั้งของไทย และของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการ ดำเนินชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคม ได้เป็นอย่างดี” (สำนักงานมาตรฐานและประเมินผลอุดมศึกษา, 2553 : 14) ซึ่งจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ต้องการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณธรรม และจริยธรรม มีความรู้ความสามารถด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ เห็นคุณค่าในการพัฒนาท้องถิ่นและอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข และมีทักษะในการสื่อสาร

ผลการประเมินหลักสูตรด้านบริบทพบว่า ทั้งผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้ประสานงานผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ด้านบริบทของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านวัตถุประสงค์ของวิชาศึกษาทั่วไปที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมมากที่สุด เพราะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้กำหนดคุณลักษณะที่คาดหวังให้เกิดขึ้นกับนักศึกษาไว้อย่างชัดเจน จึงทำให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาให้มีคุณลักษณะตามที่คาดหวังไว้ได้อย่างเป็นรูปธรรมและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรยังมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้สอนที่ต้องการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีความรู้ที่กว้างขวางและหลากหลาย ทั้งนี้เพื่อนำความรู้ไปเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับสูงต่อไป สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2535 : 21) ที่กล่าวว่า จุดประสงค์การเรียนต้องระบุอย่างชัดเจนเพื่อผู้เรียนจะได้เข้าใจ การกำหนดสมรรถภาพที่ผู้เรียนจะบรรลุและแสดงให้เห็นเมื่อจบบทเรียนหรือหน่วยการเรียนแล้ว

ด้านโครงสร้างหลักสูตร พบว่า ด้านโครงสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับด้านวัตถุประสงค์และด้านเนื้อหาหลักสูตร โดยเฉพาะจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาที่กำหนดให้เลือกเรียนจำนวน 3 หน่วยกิต โดยทั้งผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาการ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้ประสานงาน ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาต่างมีความคิดเห็นว่า ควรปรับปรุงพิจารณาสัดส่วนระหว่างจำนวนหน่วยกิตบังคับเรียนกับจำนวนหน่วยกิตเลือกเรียน ทั้งนี้เพื่อให้เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เลือกเรียนได้ตามความสนใจของตนเองเพิ่มขึ้น แต่สำหรับโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดให้เรียนทั้งหลักสูตรมีจำนวน 30 หน่วยกิตมีความเหมาะสมแล้ว เป็นเพราะว่าทั้งผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้ประสานงาน ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาต่างรับทราบ และเข้าใจกันเป็นอย่างดีว่า การจัดโครงสร้างของหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เป็นไปตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2548 ที่กำหนดให้หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปต้องมีจำนวนหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

สำหรับเนื้อหาหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความเห็นว่า รายวิชาที่กำหนดให้เรียนในเนื้อหาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับเป้าหมายของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งรายวิชาที่กำหนดให้เรียนในปัจจุบันมีจำนวน 33 รายวิชามีความเพียงพอต่อการพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้มีคุณลักษณะที่คาดหวังไว้ และเนื้อหาวิชาในหลักสูตรทุกรายวิชาได้ส่งเสริมให้นักศึกษาเกิดความรู้ ความเข้าใจในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตลอดจนเป็นทักษะพื้นฐานให้นักศึกษานำไปต่อยอดทั้งการเรียนร่วมกับวิชาชีพและการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน สำหรับข้อเสนอแนะในด้านเนื้อหาหลักสูตรพบว่า การปรับเพิ่มรายวิชา โดยเฉพาะรายวิชาในกลุ่มวิชาภาษาให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้น โดยเห็นว่าควรปรับเพิ่มรายวิชาของภาษาต่างประเทศให้มีจำนวนรายวิชามากขึ้น โดยพิจารณาจากภาษาที่เป็นที่นิยมใช้กันทั่วโลกอยู่ในปัจจุบัน หรือภาษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน เช่น ภาษาพม่า ภาษาเวียดนาม เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะด้านภาษามากขึ้นนอกเหนือจากภาษาที่ต้องเรียนในสาขาวิชาแล้ว การบูรณาการรายวิชาตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้ประสานงาน ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาต่างมีความคิดเห็นว่า รายวิชาที่มีลักษณะเหมือนกันควรบูรณาการรวมรายวิชาให้เป็นวิชาเดียว ซึ่งหากดำเนินการได้ จะทำให้หน่วยกิตของรายวิชาที่กำหนดให้เลือกเรียนมีโอกาสที่จะเพิ่มจำนวนหน่วยกิตมากขึ้นด้วย ตลอดจนการดำเนินการพัฒนาเนื้อหาในแต่ละรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้มีความทันสมัยในสภาวะการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น จะทำให้นักศึกษามีคุณลักษณะที่สามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้ สอดคล้องกับ ไพบูรณ์ ศิลารัตน์

(2530 : 43-55) ที่กล่าวว่า ลักษณะของหลักสูตรที่ดีจะต้องสอดคล้องกับสภาพความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ประชากร ตลอดจนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผลการประเมินหลักสูตรด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า ทั้งผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้สอน ผู้ประสานงาน และนักศึกษามีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า หน่วยงานผู้ให้บริการมีเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานผู้ให้บริการสามารถให้บริการแก่ผู้สอน นักศึกษาได้ตลอดทั้งสัปดาห์ อีกทั้งการติดต่อขอบริการข้อมูลทางวิชาการต่างๆ สามารถให้บริการได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

ด้านสื่อการเรียน ตำรา เอกสารประกอบที่ผู้สอนใช้ในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มีความเหมาะสมในระดับมาก เอกสารประกอบการเรียน ตำรามีความสอดคล้องกับเนื้อหาของแต่ละรายวิชา ในส่วนของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เองได้ดำเนินการสนับสนุนให้แต่ละรายวิชาได้จัดทำเอกสารประกอบการสอนรวบรวมทุกเนื้อหาไว้เล่มเดียวกัน พร้อมให้บริการแก่ผู้สอนและนักศึกษาสำหรับใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ ค้นคว้าแสวงหาความรู้ในอันที่จะเอื้อต่อการเรียนการสอน เสริมสร้างความคิดริเริ่มความคิดสร้างสรรค์ ในส่วนที่จะพัฒนาความรู้ของผู้ของนักศึกษา ตลอดจนมีเครื่องคอมพิวเตอร์ไว้บริการแก่คณาจารย์ นักศึกษาอย่างเพียงพอ

ในส่วนของข้อเสนอแนะด้านสื่อการเรียน ตำรา เอกสารประกอบการสอน ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอรายชื่อหนังสือที่จำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนเข้าในห้องสมุดมากขึ้น

ด้านห้องเรียน/สถานที่เรียนในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่ามี ความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เป็นเพราะจำนวนนักศึกษาที่เข้ามาศึกษามีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์เองได้ตระหนักถึงปัญหาในข้อนี้ และได้สนับสนุนงบประมาณในการสร้างอาคารเรียนรองรับให้เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษา ในส่วนของอุปกรณ์ประจำห้องเรียน กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้ห้องเรียนมีอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เช่น คอมพิวเตอร์ โปรเจกเตอร์ มีความพร้อมในการใช้ประกอบการเรียนการสอน ตลอดจนจัดช่วงเวลาซ่อมบำรุง ดูแลรักษาอุปกรณ์ให้มีความพร้อมสำหรับใช้งานอยู่ตลอดเวลา

ผลการประเมินหลักสูตรด้านกระบวนการ ในภาพรวมพบว่า การบริหารงานของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไม่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะการบริหารงานในส่วนของ การประเมินผลการเรียนด้วยหน่วยข้อสอบกลาง สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ทั้งนี้เป็น เพราะหน่วยสอบกลางดำเนินงาน โดยมีคณะกรรมการและผู้ประสานงานในการกำหนดเกณฑ์ การพิจารณาผลการเรียน ตลอดจนการประมวลผลผลการเรียนที่ชัดเจนและยุติธรรม ประกอบกับ

การกำหนดสัดส่วนระหว่างคะแนนกลางภาคกับคะแนนปลายภาคให้มีความเหมาะสมในแต่ละรายวิชา และหน่วยงานส่วนกลางได้ทำหน้าที่ในการบริหาร การประสานงาน และประเมินผล การเรียน การจัดสอบรายวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย ในส่วนของการบริหารงานโดยผ่าน ผู้ประสานงานประจำรายวิชา ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้ประสานงานและผู้สอน ต่างมีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสมทำให้การบริหารจัดการในด้านต่างๆ ภายในรายวิชา มีความสะดวก และรวดเร็ว โดยผู้ประสานงานประจำรายวิชาจะทำหน้าที่ในการประสานงานทั้ง การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป การพิจารณาจัดอาจารย์ผู้สอนให้สอนในแต่ละ หมู่เรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป การพัฒนาเอกสารและสื่อในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป และรวบรวมคะแนนกลางภาคและสรุปผลการเรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งทำให้ การบริหารงานในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีความชัดเจนทั้งในเรื่องการให้คำปรึกษา และ ข้อเสนอแนะด้านการจัดการเรียนสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป การจัดเจ้าหน้าที่ไว้ให้บริการ จัดสภาพแวดล้อมและตำแหน่งที่ตั้งของหน่วยงาน ล้วนแต่เป็นสิ่งที่สนับสนุนการบริหาร จัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้มีประสิทธิภาพ แต่หากพิจารณาถึงการคัดเลือกผู้ประสานงาน ประจำรายวิชา ตามความคิดเห็นของผู้สอนเห็นว่า ควรให้ผู้สอนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณา เลือกผู้ประสานงานของแต่ละรายวิชา ตลอดจนให้ผู้สอนได้ทำการประเมินผลการบริหารงานของ ผู้ประสานงาน ทั้งนี้เพื่อรวบรวมข้อมูลที่เป็นความเข้มแข็งของการดำเนินงานหรือเรื่องที่เป็นปัญหา และข้อเสนอแนะต่างๆ ไปพัฒนาหลักสูตรในลำดับต่อไป สอดคล้องกับมัทกานต์ โอพารัตนมณี (2544 : 3) ที่เสนอว่า การบริหารงานของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ควรมีหน่วยงานหรือองค์กร รับผิดชอบโดยตรง หรือจัดในรูปของคณะกรรมการบริหาร โดยหน่วยงานอิสระ และสอดคล้องกับ พัทธรา บุญมานำ และสมควร ทรรศน์บำรุง (2553 : 100) ที่ได้ทำการวิจัยการประเมินหลักสูตร หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ผู้สอนและนักศึกษามี ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า การวัดและประเมินผลของหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปมีความ เหมาะสมในระดับมาก ซึ่งเหตุผลเป็นเพราะว่า ผู้สอนใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย และตรงสภาพจริง มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และตรงตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน แจ่มแจ้งถึงวิธีการวัดและประเมินที่ชัดเจน ลักษณะของข้อสอบเหมาะสมกับระดับของผู้เรียน

นอกจากนี้ผลการประเมินด้านกระบวนการยังพบว่า การจัดรายวิชาให้นักศึกษาได้ เรียนควรกำหนดให้เรียนรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เท่านั้นไม่ควร กำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปไปถึงชั้นปีสุดท้ายของแต่ละสาขาวิชา ทั้งนี้เป็นเพราะสาขาวิชาต้องการเพิ่มทักษะด้านเนื้อหาวิชาชีพให้แก่นักศึกษา ตลอดจนต้องการ

เน้นทักษะการปฏิบัติของแต่ละสาขาวิชาให้นักศึกษาได้เกิดความชำนาญในศาสตร์ของตนเอง จึงจำเป็นต้องใช้เวลาเรียนในการเพิ่มเนื้อหาวิชาชีพดังกล่าว

ด้านการมีส่วนร่วมในด้านการบริหารงานของทั้งผู้สอนและผู้ประสานงาน พบว่า ควรมีการประชุมหรือกิจกรรมที่สร้างความเข้าใจในการบริหารงานภายในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ทุกภาคการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการจัดแผนบริหารการสอนประจำรายวิชา (มคอ.3) การรายงานผลการดำเนินงานประจำรายวิชา (มคอ.5) ชั้นตอนและวิธีการดำเนินงาน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปสูงสุด ในส่วนของผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่ เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปน้อยที่สุด เพราะผู้รับผิดชอบ หลักสูตรจะมีบทบาทเฉพาะการพิจารณาเลือกรายวิชาเลือกเรียนจำนวน 3 หน่วยกิตเท่านั้น ด้านการบริหารจัดการรายวิชาที่เลือกให้นักศึกษาเรียนนั้นยังไม่ได้กำหนดให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรเท่าที่ควร ฉะนั้นการบริหารจัดการเรียนการสอนในรายวิชาที่เลือกให้นักศึกษาได้เรียนควรให้ผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ติดตามผลการดำเนินงานของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมากยิ่งขึ้น

ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลผลิต พบว่า ผลการเรียนอยู่ในระดับดีพอใช้ (ระดับคะแนน C+) และมีนักศึกษาสามารถสอบผ่านในกลุ่มวิชาภาษามากกว่ากลุ่มวิชาอื่นๆ ทั้งนี้เป็นเพราะในโครงสร้างหลักสูตรกำหนดให้หน่วยกิตในกลุ่มวิชาภาษามีจำนวนหน่วยกิต บังคับเรียนมากกว่า กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับ คณิตศาสตร์

เมื่อพิจารณาในผลการเรียนของนักศึกษาในแต่ละกลุ่มวิชาจะพบว่า กลุ่มวิชาที่ นักศึกษามีผลการเรียนอยู่ในระดับดีถึงดีเยี่ยม (B – A) คือ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ ทั้งนี้เป็นเพราะ รายวิชาในกลุ่มวิชานี้มีเนื้อหาสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน มีความต้องการให้นักศึกษา ได้เข้าใจในวัฒนธรรมและอารยธรรมของมนุษย์ เข้าใจในพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม สามารถ นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาและบูรณาการร่วมกับการเรียนในรายวิชาชีพ และรู้จักเข้าใจสภาพสังคม ในปัจจุบัน ทำให้นักศึกษาเข้าใจและสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่องและ ใช้ได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับวรรณกรรม สามโกเศศ (2551 : 8) ที่กล่าวไว้ว่า วิชาศึกษาทั่วไป มิใช่วิชาเบื้องต้น มิใช่วิชาพื้นฐานวิชาชีพ หรือวิชาทดลอง แต่เป็นวิชาที่ช่วยสร้างให้คนเป็นคนที่ สมบูรณ์ เข้าใจโลก สังคมและชีวิต สามารถนำความรู้ที่นำมาพัฒนา คิดวิเคราะห์ สื่อความ คิดได้ เรียนรู้ด้วยตนเองได้

ผลการประเมินหลักสูตรด้านผลกระทบ ในภาพรวมพบว่า หลักสูตรหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มีผลกระทบอยู่ในระดับมาก โดยผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษา

ต่างคาดหวังว่า เมื่อนักศึกษาเรียนรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปแล้ว นักศึกษาก็จะมีทักษะด้านการสื่อสารมากกว่าด้านอื่นๆ สืบเนื่องมาจาก โครงสร้างของหลักสูตรที่กำหนดให้นักศึกษาได้เรียนรายวิชาในกลุ่มวิชาภาษา ซึ่งบังคับให้เรียน โดยมีหน่วยกิตรวมต้องไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต สอดคล้องกับผลการเรียนของนักศึกษาส่วนใหญ่ที่สามารถสอบผ่านรายวิชาในกลุ่มวิชาภาษามากที่สุด มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีพอใช้ (C+) ในส่วนของผลกระทบบการนำความรู้ไปใช้พบว่า นักศึกษาได้นำความรู้ที่ได้เรียนมาไปพัฒนาและบูรณาการร่วมกับการเรียนรายวิชาชีพได้ดี เป็นเพราะความรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีประโยชน์ และเป็นเนื้อหาที่เปิดกว้างส่งผลให้นักศึกษาได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปพัฒนาพร้อมกับวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่อง

ผลการประเมินหลักสูตรด้านประสิทธิผล พบว่า ทั้งผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาเห็นว่า นักศึกษามีคุณลักษณะดังที่กำหนดไว้ทั้ง 5 ด้านตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ โดยในภาพรวมมีความเห็นว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทั้งนี้เป็นเพราะนักศึกษามีทักษะความรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมและอารยธรรมของมนุษย์ ตลอดจนพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคม ในด้านของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับกิจกรรมต่างๆ ที่จัดให้เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีทั้งความรู้คู่กับกิจกรรมด้านการช่วยเหลือและพัฒนาสังคม ซึ่งกิจกรรมทุกกิจกรรมจะเสริมสร้างให้นักศึกษาเป็นผู้มีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือผู้อื่น ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ตลอดจนการมีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพของตนเอง คุณลักษณะดังกล่าวถือได้ว่าเป็นอัตลักษณ์เบื้องต้นของบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ทุกคนพึงมี

สำหรับทักษะที่ต้องส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้มีคุณลักษณะที่เด่นชัดยิ่งขึ้นคือทักษะการวิเคราะห์ตัวเลข การสื่อสาร โดยเฉพาะหลักการทางตรรกศาสตร์ และการสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการอ่านสิ่งพิมพ์ที่เป็นภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะทักษะด้านนี้ต้องใช้การจดจำทฤษฎีต่างๆ ให้ถูกต้องตามหลักการ ขาดการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้นักศึกษาขาดความถนัดทักษะทางด้านนี้ แต่ถ้าหากพิจารณาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศพบว่า นักศึกษามีทักษะด้านนี้อยู่ในระดับมาก นักศึกษาสามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ประกอบการเรียน ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอรายงานหรือผลงาน การติดต่อสื่อสารผ่านระบบเครือข่ายในชีวิตประจำวัน ตลอดจนการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้ด้านเทคโนโลยีร่วมกับเพื่อนร่วมห้องและผู้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการประเมินหลักสูตรด้านความยั่งยืนของหลักสูตรพบว่า ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้สอน และผู้ประสานงานมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า หลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มีความยั่งยืนอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะเนื้อหาความรู้ในแต่ละรายวิชาที่กำหนดให้นักศึกษาได้เรียน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ด้านผู้สอนเห็นว่องค์ความรู้ที่ถ่ายทอดไปยังนักศึกษาจะสามารถทำให้นักศึกษาได้มีความรู้ที่หลากหลาย สามารถบูรณาการความรู้ที่ได้รับจากไปพัฒนาต่อยอดเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ ร่วมกับความรู้ทางวิชาชีพของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในด้านข้อเสนอแนะของด้านความยั่งยืนของหลักสูตรทั้งผู้รับผิดชอบหลักสูตรและผู้ประสานงาน ได้แสดงความคิดเห็นว่า ควรปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้มีความเหมาะสม และทันสมัยต่อสภาพปัจจุบัน จะทำให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่จะนำไปใช้ในการเรียนและดำรงตนอยู่ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้นอกเหนือจากที่ได้รับในห้องเรียนจะทำให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ไปพัฒนาต่อยอดเป็นองค์ความรู้ใหม่ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของมาเรียม นิลพันธ์ และคณะ (2554 : 163) ที่ได้ทำการประเมินหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยด้านประเมินความยั่งยืนของหลักสูตรพบว่า นักศึกษาสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาวิชาชีพ พัฒนาหน่วยงานของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการประเมินหลักสูตรด้านการถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 ในภาพรวมพบว่า ทั้งผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาและนักศึกษามีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันกล่าวคือ นักศึกษาสามารถถ่ายโยงความรู้ได้ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ โดยเฉพาะการถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษาในการให้คำปรึกษากับเพื่อนร่วมห้องและชุมชน นักศึกษาสามารถเข้าใจความรู้สึกความคิดของผู้อื่นที่แสดงออกมาได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งนักศึกษายังมีความรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองได้ตัดสินใจหรือกระทำลงไปแล้ว ทั้งนี้เป็นเพราะผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาต่างได้เอาใจใส่กับนักศึกษาทั้งการสอนและการให้คำปรึกษาเมื่อนักศึกษาต้องเผชิญปัญหาต่างๆ ทำให้นักศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาได้ มีความเข้าใจทั้งในตนเองและผู้อื่น และสามารถปรับตนเองให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเข้าใจ ดังที่อมรวิชัย นาครทรรพ (2530 : 106) ได้กล่าวไว้ว่า หลักสูตรที่ดีจะต้องไม่บั่นทอนความงอกงามทางจริยธรรม มุ่งพัฒนาบัณฑิตให้มีลักษณะเป็นชุมชนแห่งวิชาความรู้ สามารถชี้ทางแก้ปัญหาให้แก่ผู้อื่นได้ ตลอดจนมีความรู้กว้างขวาง และสามารถปรับตัวเข้ากับงานที่หลากหลายได้

2. ผลการศึกษาปัญหา และแนวทางการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรหมวดวิชา

ศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553

ผลจากการประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะ/แนวทางการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

2.1 ด้านบริบทพบว่า จำนวนหน่วยกิตที่กำหนดให้เลือกรับเรียนจากกลุ่มวิชาใด

กลุ่มวิชาหนึ่งจำนวน 3 หน่วยกิต มีจำนวนหน่วยกิตน้อยเกินไป แนวทางการพัฒนา/ปรับปรุงคือ

- 1) ควรทบทวนพิจารณาสัดส่วนระหว่างจำนวนหน่วยกิตบังคับเรียนกับจำนวนหน่วยกิตเลือกรับเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน
- 2) การบูรณาการรายวิชาที่มีลักษณะเหมือนกันให้เป็นวิชาเดียว จะทำให้หน่วยกิตของรายวิชาที่กำหนดให้เลือกรับเรียนมีโอกาที่จะเพิ่มจำนวนหน่วยกิตมากขึ้น
- 3) ดำเนินการพัฒนาเนื้อหาในแต่ละรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปให้มีความทันสมัยในสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น
- 4) ปรับเพิ่มรายวิชาของภาษาต่างประเทศในกลุ่มวิชาภาษาให้มีจำนวนรายวิชาเพิ่มมากขึ้น โดยพิจารณาจากภาษาที่เป็นที่นิยมใช้กันทั่วโลกอยู่ในปัจจุบัน หรือภาษาในกลุ่มประชาคมอาเซียน

2.2 ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า อุปกรณ์โสตทัศนศึกษา พัฒมประจําห้องเรียนชำรุด บางห้องเรียนไม่พร้อมใช้งาน ทั้งนี้เป็นเพราะว่านักศึกษาใหม่ที่เข้ามาศึกษาในแต่ละปีมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และผู้สอนได้ประยุกต์ใช้ และกำหนดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบมากยิ่งขึ้น จึงทำให้ห้องเรียนขาดการดูแล แนวทางแก้ไข/ปรับปรุง ควรจัดหาอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา โต๊ะ เก้าอี้และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ไว้ตามห้องเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับ ความต้องการทั้งผู้เรียนและผู้สอน ตลอดจนดำเนินการจัดช่วงเวลาสำหรับการซ่อมบำรุงอุปกรณ์เทคโนโลยีอย่างสม่ำเสมอ

ด้านสื่อการเรียน ตำราและเอกสารประกอบการสอนมีจำนวนมากชุด ทั้งนี้เป็นเพราะบางรายวิชาที่มีผู้สอนมากกว่าหนึ่งคนในหนึ่งหมู่เรียนที่ทำการสอน จึงทำให้ผู้สอนต่างทำเอกสารประกอบการสอนเฉพาะในส่วนที่ตนรับผิดชอบเท่านั้น แนวทางแก้ไข/ปรับปรุงคือ กำหนดให้มีคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำเอกสารประกอบการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยเฉพาะ พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ประสานงานและผู้สอนเข้ามามีบทบาทในการจัดรวบรวมเนื้อหาวิชาที่จำเป็นและสำคัญเป็นเล่มเดียว และทำให้สอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา ตลอดจนการเสริมสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาตำรา และเอกสารประกอบการสอนอย่างต่อเนื่อง

2.3 ด้านกระบวนการพบว่า ขาดการประสานงานระหว่างผู้ประสานงานประจำรายวิชาและผู้สอน ทั้งนี้เพราะในแต่ละปีการศึกษา หมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีผู้สอนจำนวนมาก

และมีผู้สอนใหม่เข้ามาอย่างต่อเนื่อง ผู้สอนสังกัดตามสาขาวิชา ทำให้บางครั้งทั้งผู้สอนและผู้ประสานงานไม่ได้ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน การขาดคู่มือการปฏิบัติงาน และเอกสารการยื่นคำร้องของนักศึกษาที่มีความซ้ำซ้อน แนวทางแก้ไข/ปรับปรุงคือ 1) ให้ผู้สอนมีส่วนร่วมในการบริหารงานในแต่ละรายวิชา และจัดให้มีการจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียนถัดไประหว่างผู้ประสานงานรายวิชากับผู้สอนเป็นประจำและต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อรับทราบบทบาทหน้าที่ ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนทั้งการหาแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับหมวดวิชาศึกษาทั่วไป แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานในแต่ละรายวิชาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 2) จัดตั้งหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นกลุ่มวิชาเฉพาะด้าน โดยโอนกลุ่มอาจารย์ผู้สอนไปไว้ในสังกัดส่วนกลางโดยตรง 3) จัดทำคู่มือและรายละเอียดของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมอบให้แก่คณาจารย์ทุกท่านที่สอนในรายวิชาหมวดวิชาศึกษาศึกษาทั่วไป ทั้งนี้เพื่อความสะดวกต่อการปฏิบัติงานและสร้างความเข้าใจที่ตรงกันทั้งคณาจารย์และหน่วยงานที่รับผิดชอบ และ 4) นำแบบฟอร์มการยื่นคำร้องของนักศึกษามาบททวนปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ไม่จำเป็นหรือลดขั้นตอนและให้บริการนักศึกษาแบบ One stop service

2.4 ด้านผลกระทบ พบว่า นักศึกษายังขาดการสนับสนุนให้เป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เป็นเพราะบางกิจกรรมกำหนดคุณสมบัติเฉพาะกลุ่ม ทำให้นักศึกษาขาดเวทีการแสดงความสามารถของตน แนวทางแก้ไข/ปรับปรุงคือ สนับสนุน ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจเมื่อประสบผลสำเร็จจากการเป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นประจำและต่อเนื่อง

2.5 ด้านประสิทธิผล พบว่า ทักษะที่ต้องพัฒนานักศึกษาเพิ่มมากขึ้นคือ ทักษะด้านตรรกศาสตร์ การสื่อสารทั้งการพูด การเขียน และการอ่านสิ่งพิมพ์ที่เป็นภาษาต่างประเทศ แนวทางแก้ไข/ปรับปรุงคือ ผู้สอนต้องบูรณาการความรู้ด้านตรรกศาสตร์ในรูปแบบต่างๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา และส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งพัฒนาและกระตุ้นให้นักศึกษาได้แสดงออกถึงทักษะ เทคนิค ตลอดจนกระบวนการความคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ นำความรู้ที่ได้รับไปบูรณาาร่วมกับวิชาชีพของตนได้

2.6 ด้านความยั่งยืน พบว่า ขาดการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้เป็นเพราะสภาพสังคมปัจจุบันกำลังเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้าน แนวทางแก้ไข/ปรับปรุง คือ พิจารณาบททวนปรับปรุง เพิ่มเติมเนื้อหาวิชาให้มีความสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้ที่ทันสมัยและเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน

2.7 ด้านการถ่ายโอนความรู้ พบว่า นักศึกษายังขาด โอกาสในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ของกับบุคคลอื่นหรือชุมชนอื่น แนวทางปรับปรุง/แก้ไขคือ ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ร่วม กิจกรรมการให้ บริการแก่ชุมชนเป็นประจำและต่อเนื่อง เช่น การออกค่ายอาสาพัฒนา การออก ค่ายชุมชน การให้ความรู้วิชาการแก่ชุมชน เป็นต้น

ผลจากการประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 ใน ครั้งนี้ ทำให้เห็นว่า หลักสูตรมีประสิทธิภาพที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้ง ทางร่างกายและจิตใจ มีทักษะความรู้ที่สามารถนำไปต่อยอด บูรณาการร่วมกับวิชาชีพของตนและ เป็นความรู้พื้นฐานที่จะใช้สำหรับการศึกษาในระดับสูงต่อไปได้ สำหรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียนนั้น นอกจากจะเป็นเครื่องชี้วัดถึงประสิทธิภาพของหลักสูตรเช่นกันแล้ว ยังสะท้อนไปถึงประสิทธิภาพของการจัดกระบวนการเรียนการสอนของผู้สอนในแต่ละรายวิชา อีกด้วย ซึ่งผลผลิตสุดท้ายที่ได้รับผลประโยชน์มากที่สุดคือ ผู้เรียน อันจะเติบโตไปเป็นทรัพยากร มนุษย์ที่มีคุณภาพ สามารถประกอบอาชีพและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีของสังคม และเป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการประเมินหลักสูตรไปใช้

จากการวิจัยเรื่อง ประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยขอเสนอแนะแนวทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 ด้านบริบท

ด้านบริบทประกอบด้วยด้วยการประเมินด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ด้านโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร ผลการวิจัยพบว่า ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แต่สำหรับใน โครงสร้างและด้านเนื้อหาหลักสูตรถึงจะมี ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากเช่นกันก็ตาม แต่เพื่อให้ด้าน โครงสร้างมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น จึงควรนำข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะของผู้รับผิชอบหลักสูตร ผู้ประสานงาน ผู้สอนและอาจารย์ที่ ปรีกษามาพิจารณาดำเนินการ ได้แก่ การบูรณาการรายวิชาที่มีเนื้อหาเดียวกันหรือใกล้เคียงกันเป็น รายวิชาเดียวกัน การปรับเนื้อหาวิชาให้มีความเหมาะสมและทันสมัยยิ่งขึ้น และการจัดเพิ่ม จำนวนรายวิชาในกลุ่มวิชาภาษาให้มากขึ้น โดยเน้นเพิ่มรายวิชาเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศใน กลุ่มประเทศอาเซียน หรือภาษาที่นิยมใช้กันทั่วโลกในปัจจุบัน

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า

ด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย สื่อการเรียนการสอน ตำรา เอกสารประกอบการสอน ห้องเรียน/สถานที่เรียน และหน่วยงานผู้ให้บริการ พบว่า ในด้านห้องเรียน/สถานที่เรียน ที่มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง โดยพบว่าห้องเรียนบางห้องมีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่พร้อมในการใช้ประกอบการเรียนการสอน และบางห้องมีพัดลมจำนวนน้อยทำให้อากาศร้อนในห้องเรียน ส่งผลให้นักศึกษาไม่มีสมาธิในการเรียน ดังนั้นควรให้บุคลากรประจำอาคารเรียนและกองอาคารสถานที่รับผิดชอบได้ดำเนินการสำรวจ ดูแล บำรุง รักษาอุปกรณ์เทคโนโลยี สารสนเทศที่ประจำห้องเรียนอยู่เสมอ ตลอดจนการจัดหาสถานที่เรียนให้เหมาะสมกับขนาดจำนวนนักศึกษาที่มีจำนวนมากขึ้นทุกปีการศึกษา ด้านสื่อการเรียน ตำรา เอกสารประกอบการสอนนั้นควรจัดทำเอกสารประกอบการสอนลงในห้องเรียนออนไลน์หรือระบบเครือข่ายของมหาวิทยาลัยให้ครบทุกวิชา

1.3 ด้านกระบวนการ

ในส่วนของกรณีมีส่วนร่วมด้านการบริหารจัดการ ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ทั้งผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้ประสานงาน และผู้สอนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ดังนั้นหน่วยงานส่วนกลางที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการเรียนการสอน จึงควรจัดประชุม ปฐมนิเทศหรือแนะนำการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไประหว่างผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้ประสานงาน และผู้สอนเป็นประจำ โดยต้องดำเนินการก่อนเปิดภาคเรียนทุกภาคการศึกษาทุกครั้ง ตลอดจนมีกระบวนการการติดต่อสอบถามปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนกับผู้สอน โดยตรง เพื่อหาแนวทางแก้ไข และปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.4 ด้านผลผลิต

ด้านผลผลิตในภาพรวมพบว่า นักศึกษาสอบผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับดีพอใช้ในรายวิชาของกลุ่มภาษามากที่สุด แต่เมื่อพิจารณาผลการเรียนในแต่ละกลุ่มวิชาพบว่า กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์เป็นกลุ่มวิชาที่นักศึกษามีผลการเรียนอยู่ในระดับอ่อน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้นักศึกษาได้นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ไปใช้ในการดำรงชีวิตมากขึ้น ตลอดจนการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ โดยให้นักศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบหรือการเข้ามามีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน ในส่วนของกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนควรมอบหมายงานที่ต้องคิดคำนวณและใช้สถิติที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ให้มากยิ่งขึ้น เช่น การนำเสนอผลงานในรูปแบบการรายงาน การสอบข้อเขียน หรือการสอบปากเปล่า เป็นต้น

1.5 ด้านผลกระทบ

นักศึกษาขาดการสนับสนุนให้เป็นตัวแทนเข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาขาดเวทีการแสดงความสามารถของตน ดังนั้นการสนับสนุนส่งเสริมตลอดจนการสร้างแรงจูงใจให้นักศึกษาได้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย จะทำให้นักศึกษาได้ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมาไปสร้างผลงาน ส่งผลให้ทั้งตัวนักศึกษาและมหาวิทยาลัยได้รับประโยชน์โดยตรง

1.6 ด้านประสิทธิผล

การพัฒนาให้นักศึกษาให้มีประสิทธิผลโดยให้มีคุณลักษณะครบทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้น จำเป็นต้องพัฒนาทั้งระบบ โดยความร่วมมือจากทุกๆ ฝ่าย ตั้งแต่ระดับนโยบายจนถึงระดับปฏิบัติการ โดยเฉพาะผู้สอนที่เป็นกำลังสำคัญที่ต้องรับหน้าที่เป็นทั้งผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นผู้ให้คำแนะนำต่างๆ ตลอดทั้งต้องวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้นักศึกษาได้เข้ามีส่วนร่วม ตลอดจนมีการเชื่อมโยงภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติจริงในสภาพสังคมปัจจุบัน และกระตุ้นให้นักศึกษานำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และสถิติในการวิเคราะห์สถานการณ์เพื่อประกอบการตัดสินใจได้อย่างเหมาะสม

1.7 ด้านความยั่งยืนของหลักสูตร

ด้านความยั่งยืนของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรสามารถพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีคุณภาพ สามารถนำความรู้และประสบการณ์ ไปใช้ในการเรียนและการดำรงชีวิตได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ แต่ทั้งนี้หลักสูตรจำเป็นต้องมีการปรับปรุงให้มีสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคมปัจจุบันอยู่เสมอ การปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคมปัจจุบัน จะทำให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้ใหม่ๆ กับทั้งเพื่อนร่วมห้องกับผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาและชุมชนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้อย่างแท้จริง อันจะเป็นผลซึ่งให้เห็นว่าหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปเป็นศาสตร์เบื้องต้นที่สามารถพัฒนานักศึกษาให้เป็นผู้ที่มีความรู้ที่กว้างขวาง และรู้รอบในสิ่งที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

1.8 ด้านการถ่ายโยงความรู้ของนักศึกษา

ด้านการถ่ายโยงความรู้ นักศึกษายังขาดโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่นหรือชุมชน จึงควรส่งเสริมให้นักศึกษาได้นำความรู้ที่ได้รับ ไปให้บริการแก่ชุมชนทั้งใน

รูปแบบวิชาการและเป็นหน่วยงานสนับสนุนชุมชน ซึ่งจะเป็นการเสริมทักษะการตัดสินใจ ความรับผิดชอบ และแก้ปัญหาให้แก่นักศึกษาอีกทางหนึ่ง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ฉบับปรับปรุง

พ.ศ. 2553 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการการศึกษาในภาพรวมกว้างๆ ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งไม่ได้ศึกษาเฉพาะเจาะจงในแต่ละกลุ่มวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ 1) กลุ่มวิชาภาษา 2) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 3) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ และ 4) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ดังนั้นเพื่อความชัดเจนและประโยชน์ที่จะได้รับการศึกษาครั้งต่อไป จึงควรศึกษาเฉพาะเจาะจงในแต่ละกลุ่มวิชา

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปกับการพัฒนาสภาพทางการเรียนของนักศึกษา

2.3 ควรสอบถามความคิดเห็นจากผู้ปกครองหรือบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักศึกษา เพิ่มเติมในคุณลักษณะของนักศึกษาก่อนลงทะเบียนเรียนและหลังจากเรียนหมวดวิชาศึกษา ทั่วไปครบตามโครงสร้างแล้ว ถึงความเปลี่ยนแปลงของกลุ่มนักศึกษาที่ศึกษา